

Raport roczny Głównego Lekarza Weterynarii z wizytacji schronisk dla zwierząt za rok 2018

Raport roczny Głównego Lekarza Weterynarii został opracowany na podstawie raportów z wizytacji schronisk dla zwierząt sporządzonych przez powiatowych lekarzy weterynarii. Główny Lekarz Weterynarii otrzymał raporty z 216 schronisk dla zwierząt. W porównaniu do danych za rok 2017 liczba funkcjonujących w ciągu całego roku schronisk dla zwierząt wzrosła o 4 podmioty. Spośród 216 skontrolowanych podmiotów, w 93 przebywały wyłącznie psy, a w 123 psy i koty.

1. Liczba zwierząt przebywających w schroniskach

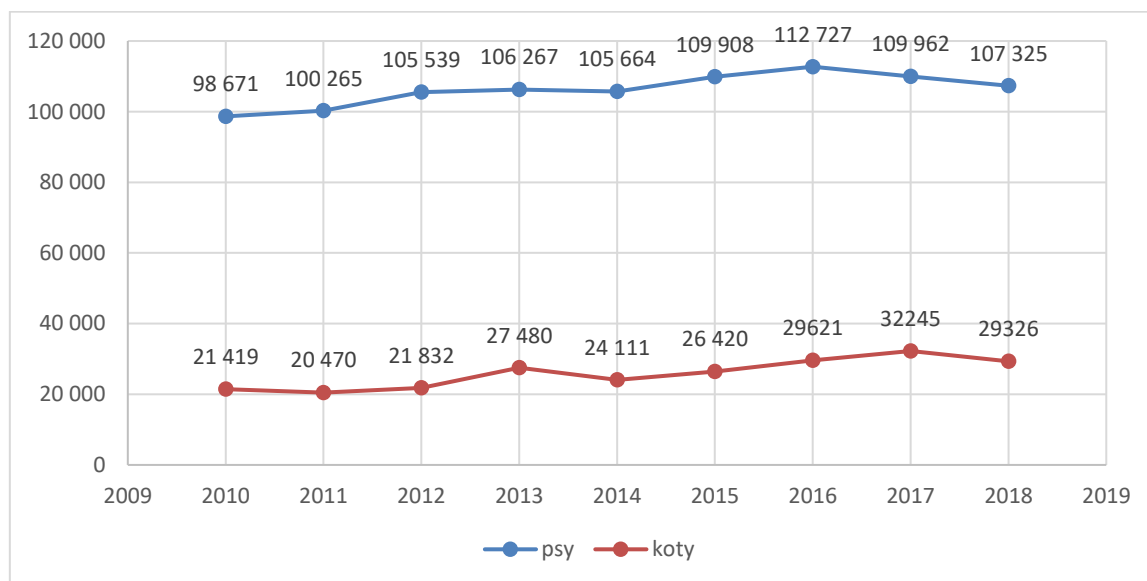
W 2018 roku w schroniskach dla zwierząt przebywało 107 325 psów oraz 29 326 kotów.

Liczbę zwierząt przebywających w schronisku wykazano jako sumę liczby zwierząt przybyłych do schroniska w 2018 r. oraz liczby zwierząt przebywających w schronisku na koniec 2017 r.

W porównaniu do poprzedniego okresu referencyjnego, w 2018 r. odsetek psów przebywających w schroniskach spadł o 2,4 %, a odsetek kotów przebywających w schroniskach o 9%.

Niższa, niż w poprzednim okresie referencyjnym, była liczba zwierząt przyjętych do schronisk. W 2018 r. przyjęto 71 687 psów, podczas gdy w 2017 r. liczba ta wynosiła 74 765, zaś kotów w 2018 r. przyjęto 24 205, natomiast w 2017 r. - 27 205.

Wykres nr 1 Dane dotyczące liczby zwierząt przebywających w schroniskach w latach 2010 - 2018.

2. Adopcje zwierząt

Dane dotyczące liczby zwierząt przebywających w schroniskach pokazują, że liczba ta cały czas pozostaje na wysokim poziomie.

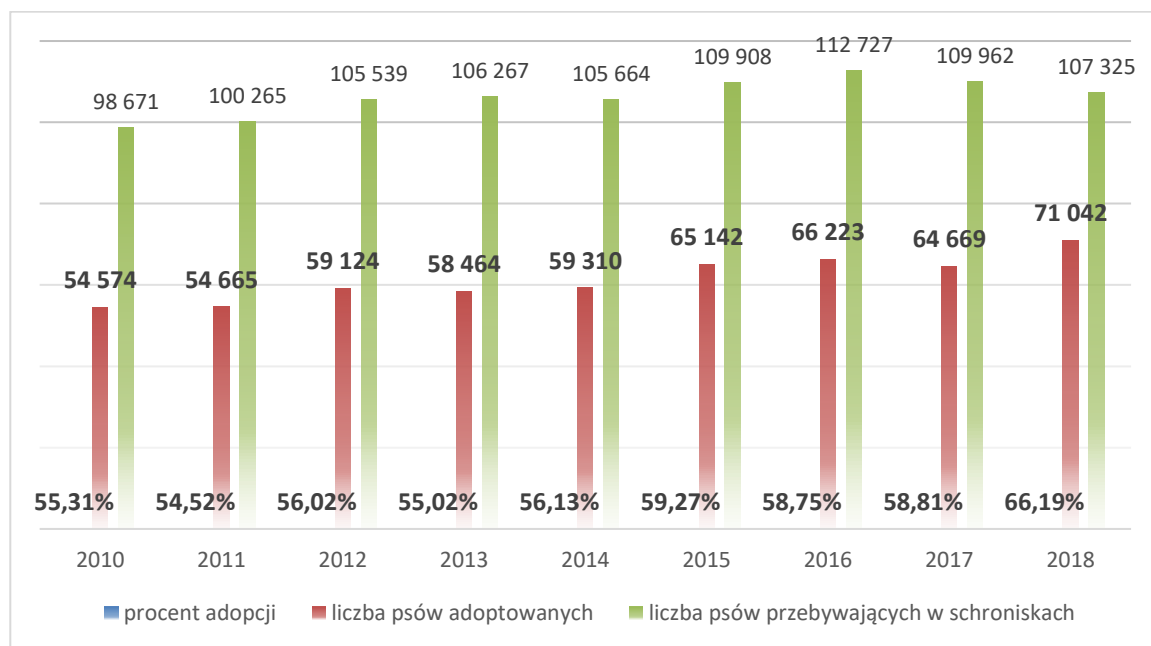
Jednakże dostrzegalnym, pozytywnym zjawiskiem jest utrzymanie się wysokiej liczby adopcji zwierząt. Na przestrzeni ostatnich lat corocznie do adopcji oddawano ok. 60% zwierząt przebywających w schroniskach.

W 2018 r. ze schronisk dla zwierząt adoptowano:

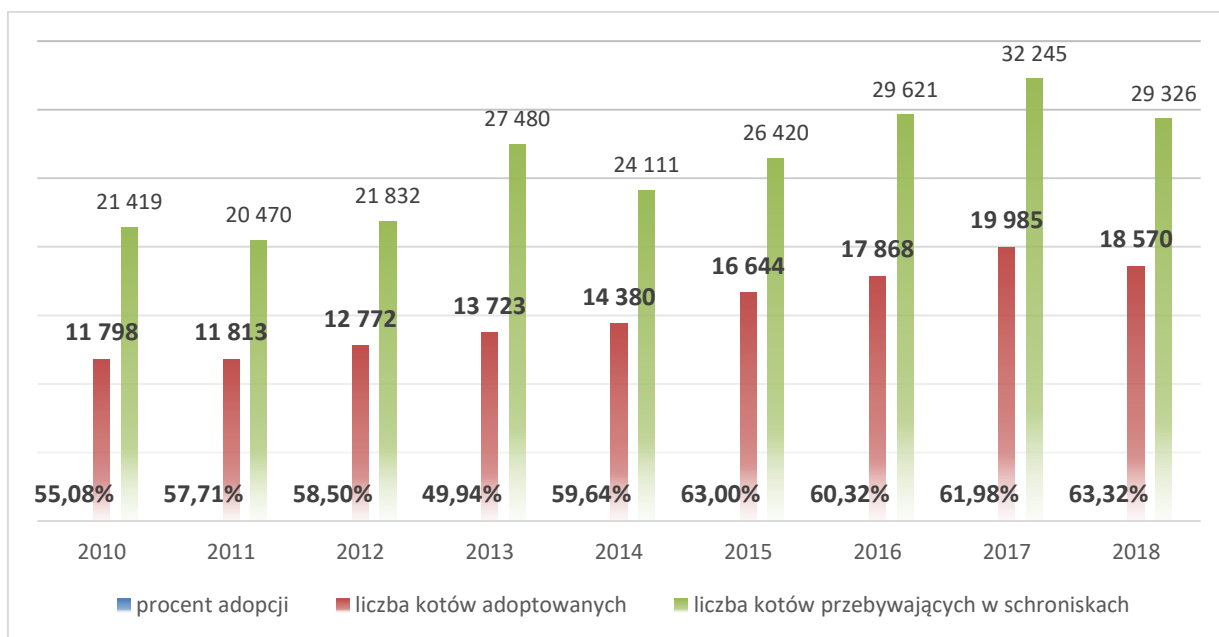
- 71 042 psy,
- 18 570 kotów.

Należy wyjaśnić, iż podając liczbę adoptowanych zwierząt, uwzględnia się zarówno zwierzęta, które zostały odebrane ze schronisk przez swoich dotychczasowych właścicieli, jak również zwierzęta adoptowane przez nowych opiekunów.

Dane dotyczące liczby psów i kotów adoptowanych ze schronisk w stosunku do liczby tych zwierząt przebywających w schroniskach dla zwierząt obrazują zamieszczone poniżej wykresy.

Wykres nr 2. Liczba psów adoptowanych w stosunku do przebywających w schroniskach w latach 2010 – 2018

Wykres nr 3. Liczba kotów adoptowanych w stosunku do przebywających w schroniskach w latach 2010 – 2018

3. Eutanazje oraz padnięcia zwierząt

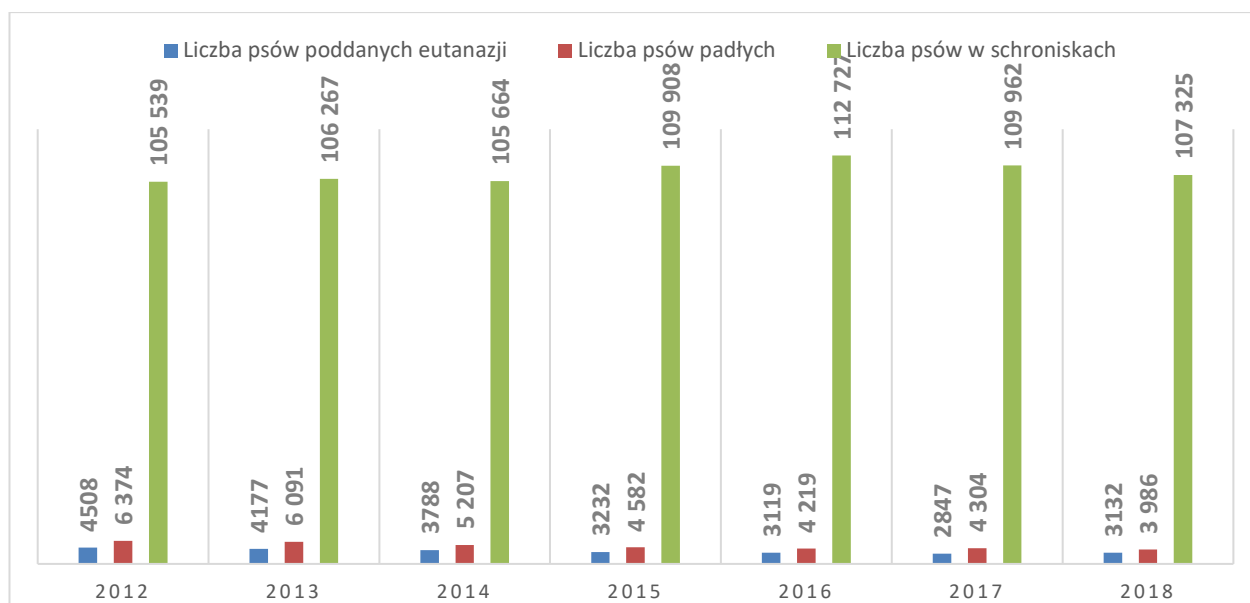
W 2018 r. śmiertelność psów w schroniskach wyniosła 7 118 zwierząt, co oznacza że pozostaje ona na takim samym poziomie jak w roku 2017. Porównując liczbę zwierząt padłych i poddanych eutanazji do liczby wszystkich psów przebywających w schroniskach, odsetek śmiertelności psów w 2018 r. wyniósł 6,63 %, przy czym odnotowano 3 986 przypadki padnięć, a liczba psów poddanych eutanazji wyniosła 3 132 (w tym, 446 przypadków eutanazji dotyczyło szczeniąt ze ślepych miotów).

Śmiertelność kotów w 2018 r. wyniosła 5 617 zwierząt, tj. o 1 085 kotów mniej niż w roku 2017. Porównując liczbę kotów padłych i poddanych eutanazji do liczby wszystkich kotów przebywających w schroniskach w 2018 r., odsetek śmiertelności wyniósł 19 %, przy czym odnotowano 2 760 przypadki padnięć, a liczba kotów poddanych eutanazji wyniosła 2 857 (w tym, 403 przypadki eutanazji dotyczyło kociąt ze ślepych miotów).

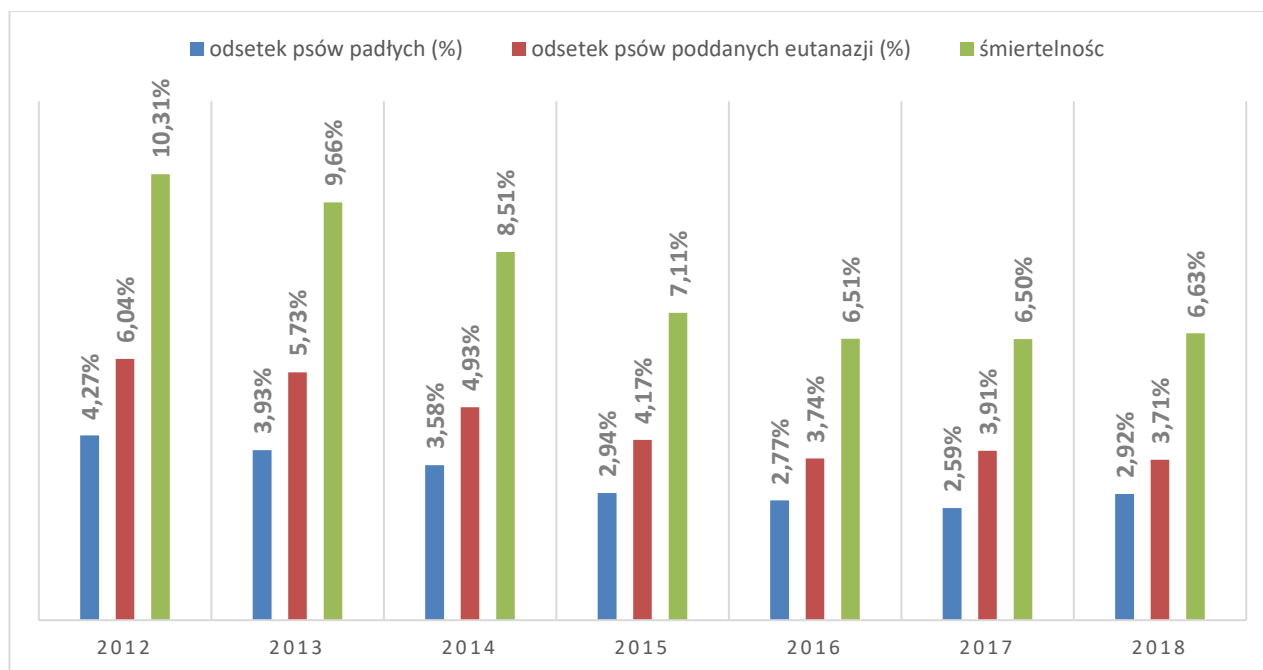
Z raportów z wizytacji schronisk dla zwierząt przekazywanych przez powiatowych lekarzy weterynarii wynika, że w przypadku dokonywania eutanazji zwierząt, najczęstszymi przyczynami były:

- choroby nowotworowe,
- podeszły wiek zwierząt
- urazy odniesione w wypadkach komunikacyjnych lub innych zdarzeniach losowych, uniemożliwiające powrót do zdrowia,
- choroby przewlekłe, w których stan zdrowia zwierząt ulega pogorszeniu pomimo leczenia.

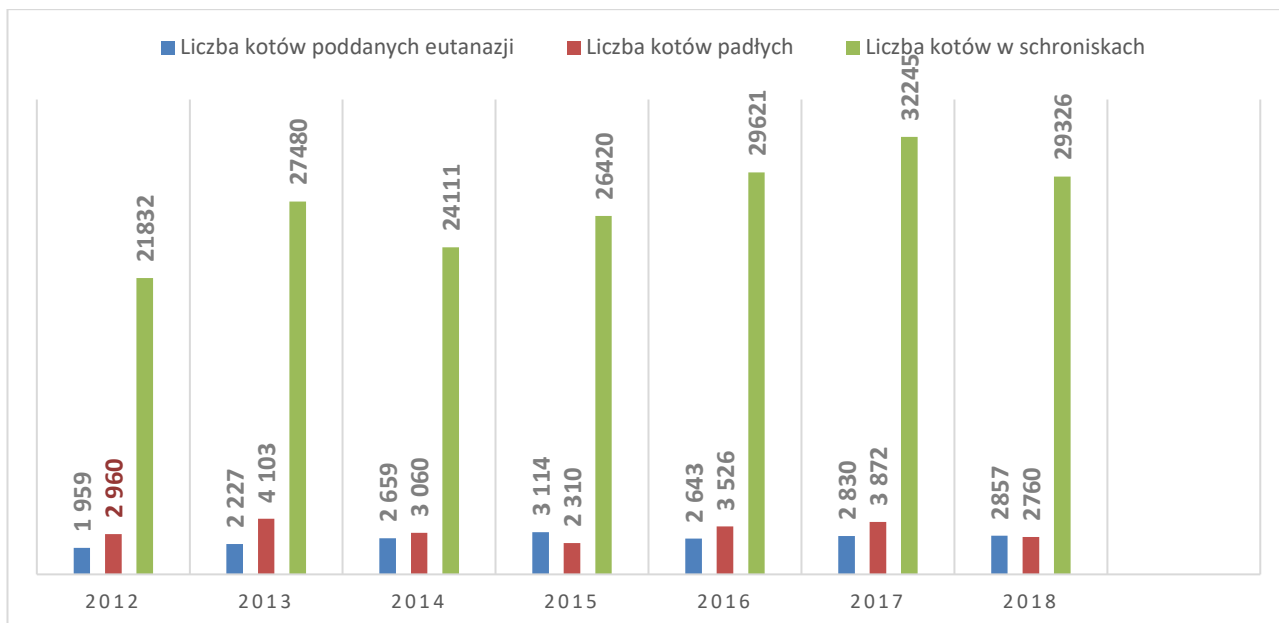
Zestawienia dotyczące poziomu śmiertelności zwierząt w schroniskach zobrazowano na poniższych wykresach.

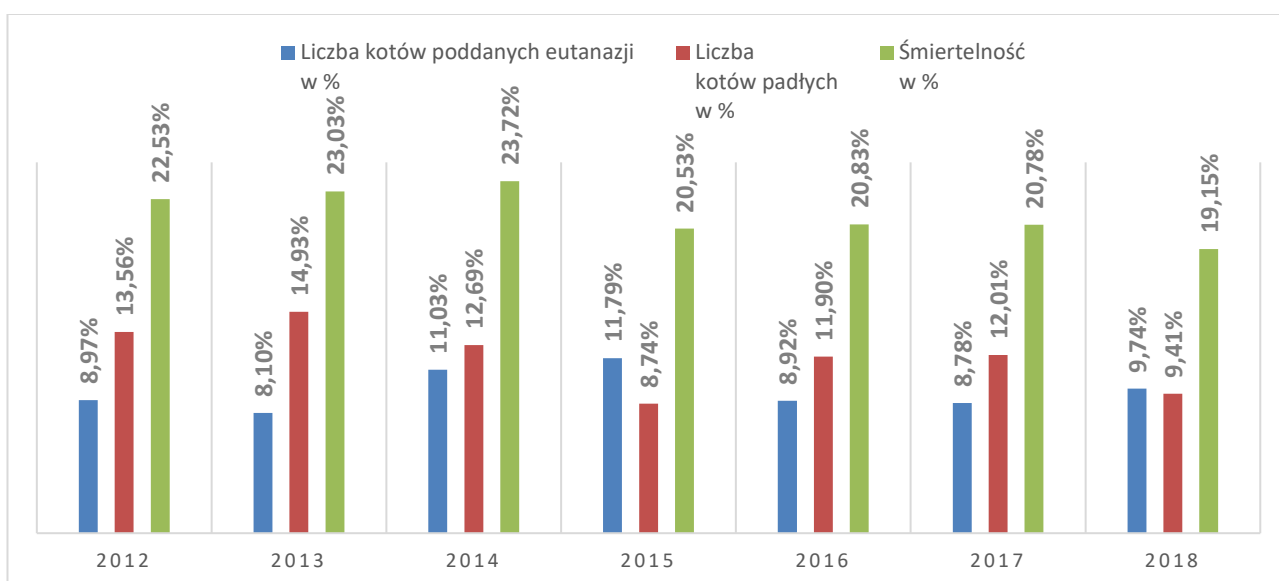
Wykres nr 4. Śmiertelność psów w schroniskach w latach 2012 - 2018

Wykres nr 5. Odsetek padnięć oraz eutanazji psów przebywających w schroniskach w latach 2012 - 2018

Wykres nr 6. Śmiertelność kotów w schroniskach w latach 2012 - 2018

Wykres nr 7. Odsetek padnięć oraz eutanazji kotów przebywających w schroniskach w latach 2012 - 2018

4. Liczba psów i kotów przebywających w schroniskach dla zwierząt na koniec 2018 r.

Liczba zwierząt bezdomnych pozostałych w schroniskach na koniec 2018 r. stanowi różnicę między liczbą zwierząt przebywających w schroniskach w ciągu całego okresu referencyjnego a liczbą zwierząt adoptowanych, padłych, poddanych eutanazji i zbiegłych. Po uwzględnieniu powyższych danych, na koniec 2018 r. w schroniskach dla zwierząt pozostało 35 466 psów (o 1318 mniej niż w 2017 r.) oraz 4 762 kotów

(o 501 mniej niż w 2017 r.).

5. Kontrole w zakresie spełniania przez schroniska dla zwierząt szczegółowych wymagań weterynaryjnych

Zgodnie z instrukcją Głównego Lekarza Weterynarii Nr GIWz.420/AW-32/11 z dnia 20 maja 2011 r. *w sprawie postępowania powiatowych lekarzy weterynarii przy przeprowadzaniu kontroli schronisk dla zwierząt*, powiatowi lekarze weterynarii powinni przeprowadzać minimum dwie kontrole danego schroniska w ciągu roku.

W 2018 r. organy Inspekcji Weterynaryjnej przeprowadziły w schroniskach dla zwierząt 596 kontroli, w tym nieprawidłowości stwierdzono w trakcie 111 kontroli. Liczba kontroli uwzględnia zarówno kontrole planowe, jak i doraźne, tj. niewynikające z rocznego planu kontroli. Mając na uwadze, że w ciągu całego roku nadzorem Inspekcji Weterynaryjnej objętych było 216 schronisk dla zwierząt, powyższe dane wskazują, że liczba przeprowadzonych kontroli przekracza minimalny poziom, określony w ww. instrukcji.

Nieprawidłowości stwierdzono w 74 schroniskach dla zwierząt, wobec których zostało wszczęte postępowanie administracyjne lub wydano zalecenia pokontrolne, wykonanie zaleceń i nakazów odbywało się w ramach kontroli sprawdzających, których w 2018 r. wykonano 72.

Podczas kontroli przeprowadzonych w schroniskach dla zwierząt przez powiatowych lekarzy weterynarii, stwierdzane były wskazane poniżej nieprawidłowości.

A. Nieprawidłowości w zakresie infrastruktury schroniska:

- Brak wyodrębnionych pomieszczeń do wydawania psów i kwarantanny, o których mowa w przepisach rozporządzenia Ministra Rolnictwa i Rozwoju Wsi z 23 czerwca 2004 r. *w sprawie szczegółowych wymagań weterynaryjnych dla prowadzenia schronisk dla zwierząt*,
- Lokalizacja schroniska, niespełniająca wymogu zachowania odległości co najmniej 150 m od siedzib ludzkich.
- Braki w utwardzeniu terenu schroniska.
- Ubytki lub niekompletnie ogrodzony teren schroniska.
- Zły stan podłóg i ścian.

B. Nieprawidłowości w zakresie warunków utrzymywania zwierząt:

- Niedostateczna liczba boksów lub pomieszczeń przeznaczonych do przeprowadzenia kwarantanny zwierząt.

- Niedostateczna liczba pomieszczeń przeznaczonych do odizolowania zwierząt chorych lub podejrzanych o chorobę, matek z oseskami lub zwierząt agresywnych.
- Niedostateczna liczba legowisk dla psów.
- Niewłaściwy stan techniczny pomieszczeń, w których przebywały zwierzęta, wskazujący na konieczność modernizacji lub dokonanie zmian konstrukcyjnych, np. usunięcie pewnych elementów mogących stanowić potencjalne zagrożenie dla bezpieczeństwa zwierząt.
- Niedostateczna liczba wybiegów dla psów.

C. Nieprawidłowości w prowadzeniu dokumentacji:

- Nierzetelnie prowadzony wykaz zwierząt przebywających w schronisku, który zgodnie z rozporządzeniem Ministra Rolnictwa i Rozwoju Wsi *w sprawie szczegółowych wymagań weterynaryjnych dla prowadzenia schronisk dla zwierząt* powinien zawierać następujące dane:
 - opis zwierzęcia, zawierający gatunek, wiek, płeć, maść, oznakowanie,
 - datę przyjęcia do schroniska oraz dane osoby przekazującej zwierzę do schroniska,
 - informacje o przeprowadzonej kwarantannie,
 - informacje o przeprowadzonych szczepieniach profilaktycznych i zabiegach weterynaryjnych,
 - datę opuszczenia przez zwierzę schroniska wraz z danymi osoby, której przekazano zwierzę,
 - w przypadku śmierci zwierzęcia - datę wraz z podaniem przyczyny.

Brak dokumentów potwierdzających, że obsługa zatrudniona do opieki nad zwierzętami jest przeszkolona w zakresie postępowania ze zwierzętami oraz przepisów o ochronie zwierząt.

6. Immunoprofilaktyka w schroniskach dla zwierząt

Zgodnie z aktualnie obowiązującymi przepisami rozporządzenia Ministra Rolnictwa i Rozwoju Wsi *w sprawie szczegółowych wymagań weterynaryjnych dla prowadzenia schronisk dla zwierząt*, zarówno psy, jak i koty przebywające w schronisku, powinny być zaszczepione przeciwko wściekliźnie. W 2018 r. we wszystkich schroniskach, w których przebywały psy, była prowadzona profilaktyka przeciwko wściekliźnie, natomiast szczepienia kotów przeciwko

wściekliwość przeprowadzono w 107 spośród 123 podmiotów, w których przebywały koty. W całym okresie referencyjnym przeciwko wściekliwości zaszczepiono 58 027 psów oraz 7 687 kotów.

Na przestrzeni ostatnich lat obserwowana jest tendencja wzrostowa w zakresie prowadzonej w schroniskach dla zwierząt profilaktyki przeciwko innym chorobom zakaźnym niż wścieklizna. W przypadku psów dotyczy to następujących chorób: nosówki, parwowirozy, choroby Rubartha, leptospirozy, natomiast w przypadku kotów - panleukopenii, herpeswirozy i kaliciwirozy. Immunoprofilaktyka tych chorób nie wynika z obowiązujących przepisów prawa, jednakże jest bardzo pożądana z uwagi na ograniczenie ryzyka wystąpienia choroby zakaźnej i związanej z tym śmiertelności w skupiskach zwierząt, szczególnie przy częstej rotacji zwierząt lub przybywaniu nowych osobników.

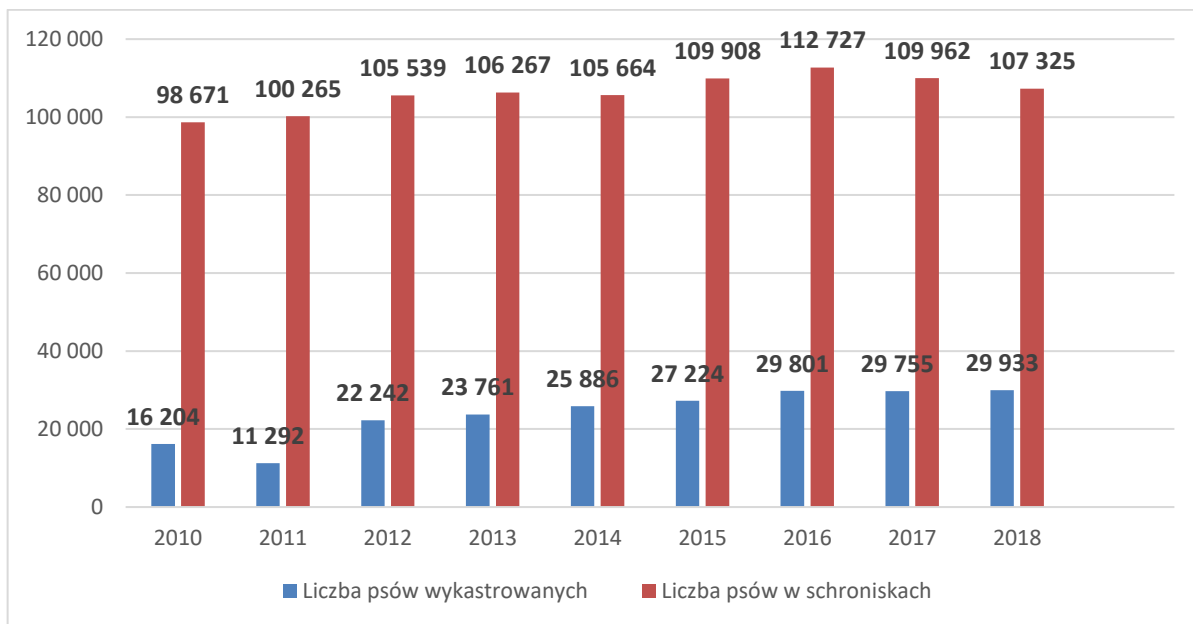
7. Zabiegi lekarsko - weterynaryjne w schroniskach dla zwierząt

Analiza zabiegów lekarsko - weterynaryjnych w schroniskach dla zwierząt odnosi się do przeprowadzonych zabiegów kastracji zwierząt. W terminologii medycznej, terminem kastracja określa się chirurgiczne usunięcie narządów rozrodczych zarówno u samców, jak i samic.

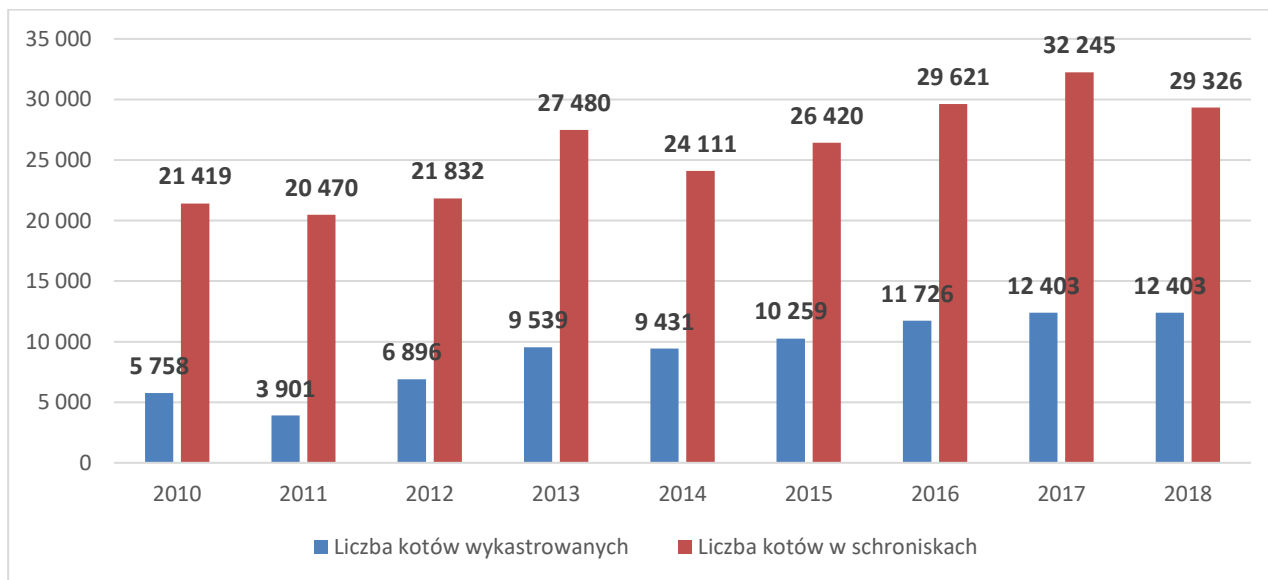
W schroniskach dla zwierząt w 2018 r. zabiegom kastracji poddano łącznie 29 933 psów, tj. o 178 więcej niż w poprzednim roku oraz 12 403 kotów, tj. tyle samo co w roku ubiegłym.

Ponadto, z otrzymanych raportów wynika, że w 7 schroniskach utrzymujących psy nie przeprowadzono ani jednego zabiegu kastracji, a w kolejnych 7 liczba zabiegów nie przekraczała 9. W 12 schroniskach utrzymujących koty nie przeprowadzono ani jednego zabiegu kastracji, a w kolejnych 13 liczba zabiegów nie przekraczała 9.

Skalę wykonywania zabiegów kastracji wraz z porównaniem do liczby zwierząt przebywających w schroniskach przedstawiono na poniższych wykresach.

Wykres nr 8. Porównanie liczby psów wykastrowanych z ogólną liczbą psów przebywających w schroniskach. Dane za lata 2012 - 2018

Wykres nr 9. Porównanie liczby kotów wykastrowanych z ogólną liczbą kotów przebywających w schroniskach. Dane za lata 2012 - 2018

Niepokojący jest fakt, że pomimo podejmowanych działań na rzecz walki z bezdomnością zwierząt, liczba psów przebywających w schroniskach cały czas jest wysoka. Jednakże, 2018 r. był drugim rokiem z rzędu w którym liczba ta spadła o ponad 2 500 zwierząt. Optymistycznym jest także fakt, iż wzrosła o ponad 6 300 liczba adoptowanych psów (wzrosła zarówno liczba adoptowanych psów, jak i odsetek adopcji). Powoli lecz stale zmniejsza się śmiertelność psów w schroniskach.

W przypadku kotów liczba zwierząt w schroniskach spadła do poziomu z przed 2 lat. Spadła liczba adopcji kotów jednak odsetek adoptowanych kotów nieznacznie wzrósł.

Należy podkreślić, iż pozbawienie bezdomnych zwierząt zdolności rozrodczych jest jedną z najskuteczniejszych metod kontroli populacji i walki z bezdomnością zwierząt. Mając na uwadze powyższe, iż konieczne jest podejmowanie zdecydowanych działań w zakresie kastracji zwierząt przebywających w schroniskach dla zwierząt, zgodnie z art. 11a ustawy o *ochronie zwierząt* oraz propagowanie wykonywania tych zabiegów u zwierząt przez ich właścicieli.